

mun. Chișinău, str. Ștefan cel Mare, 200, MD-2004
Tel : (+373) 022-29-51-20; e-mail: jbu@justice.md

Chișinău, 200 Ștefan cel Mare street, MD-2004
Tel : (+373) 022-29-51-20; e-mail: jbu@justice.md

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
Chișinău str. Al. Lăpușneanu, nr. 28
MD 2004,

Dosarul nr. 4-23042690-12-4-23032023 (4-955/2023)

Prin prezenta, Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani) vă expediază în adresa DVS, sesizarea privind excepției de neconstituționalitate avocatului Bolboceanu Ana, precum și copia proceselor-verbale cu privire la ~~contravenție~~ învinuit în săvârșirea contravenției prevăzute de art. 313 Cod Contravențional al RM

Vicepreședinte Interimar- Stella Bleșceaga

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,

Chișinău MD 2004,

Republica Moldova

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

*ale unor prevederi ale articolului 313
din Codul Contravențional al Republicii Moldova*

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹**A.1. Persoană fizică****1. Nume: Comarov****2. Prenume: Alexandr****5. Reprezentant: Bolboceanu Ana****Date de contact: BAA "Lebedinsky & Partners"**

¹ Aici, autorul excepției de neconstituționalitate va alege rubrica relevantă, ștergându-le pe celelalte.

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun²

În fapt, la 30.12.2022 a fost intentat procesul contravențional pentru comiterea contravenției prevăzute de art. 313 Cod Contravențional, în privința factorilor de decizie ai administrației publice locale a mun. Chișinău – consilieri în Consiliul municipal Chișinău, fiind invocat că au fost adoptate decizii privind aprobarea documentației urbanistice, Planuri Urbanistice Zonale (PUZ), în lipsa avizelor generale eliberate de Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (în continuare MIDR), ca organ central de specialitate, conform Legii privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului, nr. 835/1996.

Astfel, a concluzionat agentul constator că consilierii din cadrul Consiliului municipal Chișinău au votat decizii – documentație urbanistică, fără avizul general al Ministerului infrastructurii și dezvoltării regionale emis în conformitate cu prevederile Regulamentului privind emiterea Avizului general al documentației de urbanism aprobat prin Ordinul ministrului infrastructurii și dezvoltării regionale nr. 45 din 25.03.2022 (Regulamentul nr. 45/2022).

Respectiv, a concluzionat agentul constator ca fiind întrunite elementele constitutive ale contravenției prevăzute de Codul contravențional:

Articolul 313. Excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu

Săvârșirea unei acțiuni care depășește în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege și care contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii,

se sancționează cu amendă de la 30 la 90 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a deține o anumită funcție sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

Având în vedere prevederile art. 401 alin. (3) Cod contravențional – procesul-verbal cu privire la contravenție s-a remis spre examinare în fond instanței de judecată competente, fiind solicitată atragerea la răspundere contravențională în temeiul art. Cod contravențional, fiind solicitată aplicarea sancțiunii sub formă de amendă de la 30 la 90 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a deține o anumită funcție sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

² Această parte a formularului trebuie să conțină un rezumat al informațiilor pertinente referitoare la cauza dedusă judecării instanței de drept comun, i.e. instanței în fața căreia sau de care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate

C. Obiectul sesizării³

Obiectul criticilor de neconstituționalitate din prezenta sesizare îl constituie prevederile articolului 313 din Codul Contravențional, în partea textului (sanctiunii):
„[...]pe un termen de la 3 luni la un an”.

³ În această parte a formularului se vor menționa prevederile contestate în fața Curții Constituționale, potrivit competenței sale ratione materiae. Aceste prevederi trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

Astfel, critica de neconstituționalitate se naște *a priori* din perspectiva principiului proporționalității juridice, precum și contradicția cu principiul individualizării și răspunderii contravenționale, precum principiului constituțional al accesului liber la justiție și dreptului la un proces echitabil.

Înalta Curte a confirmat caracterul formal al contravenției reglementate de art.313, menționând că: „Sintagma „intereselor publice” din articolul 313 din Codul contravențional descrie doar fapta, nu și urmarea prejudiciabilă. Altfel spus, contravenția în discuție este una formală (DCC nr. 100 din 3 octombrie 2019, § 19).”

Or, fiind o contravenție formală, făcând parte din categoria contravențiilor care afectează activitatea autorităților publice, iar în consecință, subiect al contravenției este angajatul public, subliniem că o decizie adoptată de un funcționar public, demnitar, etc, în măsura în care satisface interesul și vine să realizeze drepturile unei părți într-un proces administrativ și nu doar, pe de altă parte este pasibilă să lezeze interesele persoanelor fizice și juridice în același fel.

În Hotărârea nr. 22 din 27 iunie 2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale articolului 328 alin. (1) din Codul penal (excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu), Curtea menționează că principiul constituțional al preeminenței dreptului și al legalității constituie valori fundamentale ale statului de drept. 51. În Hotărârea nr. 21 din 22 iulie 2016, Curtea a statuat că: „52. [...] preeminența dreptului se asigură prin întreg sistemul de drept inclusiv prin normele penale, acestea caracterizându-se prin anumite trăsături proprii, distinctive în raport cu alte categorii de norme, ce se diferențiază între ele prin caracterul și structura lor, prin sfera de incidență.”

De asemenea, în Hotărârea nr. 25 din 13 octombrie 2015, Curtea a statuat că: „33. [...] preeminența dreptului generează, în materie penală, principiul legalității delictelor și pedepselor și principiul inadmisibilității aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special prin analogie.”

În jurisprudența sa, Curtea a reținut că garanțiile instituite în Constituție impun ca doar legiuitorul să reglementeze conduita incriminată, astfel încât fapta, ca semn al laturii obiective, să fie cert definită, dar nu identificată prin interpretarea extensivă de către cei care aplică legea penală. O astfel de modalitate de aplicare poate genera interpretări abuzive. Cerința interpretării stricte a normei penale, ca și interdicția analogiei în aplicarea legii penale, urmăresc protecția persoanei împotriva arbitrarului (HCC nr. 21 din 22 iulie 2016).

⁴ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție.

Curtea Europeană a menționat că legea trebuie să definească în mod clar infracțiunile și pedepsele aplicabile, această cerință fiind îndeplinită atunci când un justițiabil are posibilitatea de a cunoaște, din însuși textul normei juridice pertinente, la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe și în urma obținerii unei asistențe judiciare adecvate, care sunt actele și omisiunile ce pot angaja răspunderea sa penală și care este pedeapsa pe care o riscă în virtutea acestora. Rolul decizional conferit instanțelor urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor (cauza *Cantoni v. Franța*, nr. 17862/91, hotărâre din 15 octombrie 1996, § 29,32, și cauza *Kafkaris v. Cipru*, hotărâre din 12 februarie 2008, § 140-141).

Caracterul neconstituțional al sancțiunii contestate se conturează în contextul după cum urmează.

Astfel, potrivit Legii nr. 768 din 2 februarie 2000 privind statutul alesului local, este reglementat **regimul juridic al încetării înainte de termen al alesului local:**

- **Art. 5 alin.(2) lit. f):**

„existență a unei sentințe irevocabile de condamnare la privațiune de libertate sau a unei hotărâri definitive și irevocabile prin care se interzice de a ocupa funcția de consilier pentru o perioadă mai mare de 5 luni;”

- **Art. 5 alin.(8) lit. e) și f):**

„e) imposibilitate de a exercita funcția pe o perioadă mai mare de 5 luni consecutive, inclusiv pe motive de boală, circumstanță constatată de către oficiul teritorial al Cancelariei de Stat și notificată în scris Comisiei Electorale Centrale în termen de 15 zile de la constatare;

f) existență a unei sentințe irevocabile de condamnare la privațiune de libertate sau a unei hotărâri definitive și irevocabile prin care se interzice de a ocupa funcția de primar pentru o perioadă mai mare de 5 luni;”

- **Art. 11 lit. d) și f):**

„e) imposibilitate de a exercita funcția pe o perioadă mai mare de 5 luni consecutive, inclusiv pe motive de boală, cu excepția viceprimarului care își exercită funcția pe baze obștești, circumstanță constatată de către oficiul teritorial al Cancelariei de Stat și notificată în scris consiliului local respectiv în termen de 15 zile de la constatare;

f) existență a unei sentințe irevocabile de condamnare la privațiune de libertate sau a unei hotărâri definitive și irevocabile prin care se interzice de a ocupa funcția de președinte, vicepreședinte a raionului și viceprimar pentru o perioadă mai mare de 5 luni;”

Prin urmare, în cazul în care agentul constatat în procesul aplicării sancțiunii pentru comiterea contravenției prevăzute de art.313 Cod Contravențional de către o persoană care deține una dintre funcțiile electiv descrise *supra*, decide aplicarea sancțiunii complementare „privarea de dreptul de a deține o anumită funcție sau de

dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an”, dar mai exact avînd marja de discreție aplică un termen mai mare de 5 luni.

De facto, îndată ce interdicția este aplicată pe un termen mai mare de 5 luni pentru persoanele în funcții electivă, asta presupune prin efectul juridic descris în Legea nr.768/2000 - încetarea de drept a mandatului de ales local.

În acest caz observăm depășirea rezonabilității și proporționalității sancțiunii – interdicția de a ocupa funcția pentru o perioadă mai mare de 5 luni. Fapt care afectează un șir de norme constituționale despre care vom argumentare în continuarea prezentei sesizări.

Astfel, în Art. 38 alin. (1) din Constituție se stipulează: „Voința poporului constituie baza puterii de stat. Această voință se exprimă prin alegeri libere, care au loc în mod periodic prin sufragiu universal, egal, direct, secret și liber exprimat“. Această prevedere urmează să fie corelată cu art. 2 din Constituție, care prevede că suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova, care o exercită în mod direct și prin organele sale reprezentative.

Alegerile sunt modalitatea de bază și principalul mijloc juridic de formare a instituțiilor și organelor de stat și de investire a persoanelor oficiale cu atribuții publice. Este necesar să subliniem că în regimurile reprezentative moderne prin sistemul de alegeri se formează diverse organe ale puterii de stat: parlamentul, autoritățile administrației publice locale, se aleg șefii de stat, judecătorii etc. Altfel zis, alegerile legitimează puterea. Prin alegeri, poporul își selectează reprezentanții săi, iar prin mandatul încredințat, le transmite împuterniciri de realizare a suveranității, exercitând funcții cu atribuții concrete. În conformitate cu Codul electoral al Republicii Moldova (CE al RM), termenul de alegeri se referă la periodicitatea alegerilor în Parlamentul RM, în autoritățile administrației publice locale.

Din prevederile constituționale stipulate în art. 2 alin. (1), rezultă drepturile electorale fundamentale: dreptul de a alege și de a fi ales. Tot aici sunt consacrate și principiile participării cetățenilor RM la alegeri.

Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice din 16.12.1966, la care se face referință în art. 4 din Constituție, prevede că orice cetățean are dreptul și trebuie să aibă posibilitatea, fără nicio discriminare și fără restricții rezonabile, de a alege și de a fi ales, în cadrul unor alegeri periodice, oneste, cu sufragiu universal și egal și cu scrutin secret, asigurând exprimarea liberă a voinței alegătorului.

Alegerile au loc în mod periodic. Periodicitatea alegerilor se stabilește în funcție de mandatul autorităților publice centrale și de autoadministrarea locală, care este limitat în timp, de aceea alegerile ordinare trebuie să se desfășoare la anumite intervale de timp.

În jurisprudența sa constantă, Curtea Constituțională a subliniat că un element de bază al regimului constituțional îl constituie administrația publică locală. Fiind chemată să soluționeze problemele de interes local, ea joacă un rol important în dezvoltarea unităților administrativ-teritoriale și în asigurarea activității serviciilor publice.

Conform art. 109 alin. (1) din Constituție, administrația publică în unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile autonomiei locale, ale descentralizării

serviciilor publice, ale eligibilității autorităților administrației publice locale și ale consultării cetățenilor în problemele locale de interes deosebit.

Curtea menționează⁵ că autonomia locală și descentralizarea reprezintă principii definitorii în organizarea sistemului de administrare publică locală, acestea fiind consfințite și în Carta Europeană a Autonomiei Locale, care este în vigoare pentru Republica Moldova din 1 februarie 1998. Carta Europeană conține prevederi care stipulează principiile generale ale autonomiei locale și arată necesitatea existenței unei baze constituționale și legale a autonomiei locale, definește conceptul și stabilește principiile care guvernează organizarea și competențele autorităților locale.

Curtea reține că determinarea unui statut pentru aleșii locali rezultă din necesitatea exercitării eficiente a atribuțiilor acestora în cadrul realizării puterii locale. Un statut specific al aleșilor locali trebuie să asigure, **potrivit prevederilor art.7 din Carta Europeană, liberul exercițiu al mandatului lor.**

În Hotărârea nr.10 din 4 martie 1997 „Cu privire la constituționalitatea unor prevederi din Legea nr. 947-XIII din 19 iulie 1996 și a Hotărârii Parlamentului nr. 362-XIII din 3 februarie 1995” Curtea a menționat că: “[...] între organismele care exercită în mod exclusiv prerogativele unui anumit tip de putere există o întrepătrundere funcțională și o colaborare, menite să asigure armonia procesului.

Astfel regula privind alegerea consilierilor în consiliile locale pentru un mandat de 4 ani dezvoltă principiul constituțional de exprimare a voinței poporului prin alegeri libere, care au loc în mod periodic (art. 38).

Prin urmare, orice normă penală sau contravențională care atrage după sine aplicarea sancțiunii în formă de „interdicție de a desfășura o anumită activitate sau de a deține anumite funcții pe un termen de la 6 luni la un an.”, **atrage după sine de facto – nu sancționarea în scopul restabilirii echității, ci încetarea mandatului alesului local.**

⁵ Hotărârea nr. 19 din 16.07.2013 pentru controlul constituționalității unor prevederi ale art.7 din Legea nr.768-XIV din 2 februarie 2000 privind statutul alesului local, în redacția Legii nr.168 din 11 iulie 2012

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁶

Astfel, orice normă penală sau contravențională care atrage după sine aplicarea sancțiunii în formă de „interdicție de a desfășura o anumită activitate sau de a deține anumite funcții pe un termen de la 6 luni la un an.”, atrage după sine de facto – nu sancționarea în scopul restabilirii echității, ci încetarea mandatului alesului local.

Or, aceste circumstanțe vin în contradicție cu prevederile art.7 al Cărții Europene a Autonomiei Locale Ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 1253-XIII din 16 iulie 1997.

Privită prin prisma necorespunderii art. 54 din Constituție. Prin utilizarea cuvântului *restrângerea* se presupune că exercițiul drepturilor nu este suspendat sau anulat în genere, ci numai limitat, realizându-se sub anumite aspecte, ca și până la survenirea situației de restrângere. Iar prin folosirea cuvântului *exercițiului* se presupune limitarea temporară a modalităților de realizare a dreptului, acesta existând în continuare și neputând fi afectat în substanța sa, așa cum prevede alin. (1). Realizarea drepturilor și libertăților în cadrul societății impune colaborarea oamenilor, ceea ce face inevitabile unele restrângeri, dictate, în primul rând, de necesitatea respectării drepturilor și libertăților altor persoane, dar și a funcționării normale a colectivităților umane, a societății și a statului în ansamblu.

Este neîndoielnic faptul că drepturile și libertățile trebuie exercitate în cadrul unor coordonate juridice, la care se adaugă cele morale, politice, confesionale, filozofice etc. În plus, însuși conceptul de libertate ține de respectarea drepturilor și libertăților individuale, inclusiv a celor care se exercită în grup, și ale altor persoane. Posibilitatea juridică a stabilirii unor limitări răspunde nevoii de a asigura securitatea juridică a drepturilor și libertăților celorlalți, în perspectiva realizării intereselor lor individuale, naționale, de grup, a binelui public.

Potrivit reglementărilor internaționale:

Declarația Universală a Drepturilor Omului, în art. 29 alin. (2), se referă la posibilitatea restrângerii exercițiului unor drepturi: În exercitarea drepturilor și libertăților sale, fiecare persoană este supusă: numai îngrădirilor stabilite de lege în scopul exclusiv al asigurării recunoașterii și respectului drepturilor și libertăților celorlalți și în vederea

⁶ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta, după caz, de ce consideră că îi este încălcat unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție. Este recomandabil ca acesta să urmeze, în argumentarea sa, următorii pași: (1) dacă ingerința în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție este prevăzută de lege; în caz afirmativ, (2) dacă ingerința urmărește realizarea unui scop legitim permis de Constituție; în caz afirmativ, (3) dacă există o legătură rațională între ingerință și scopul legitim urmărit; în caz afirmativ, (4) dacă ar putea fi instituite alte măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive pentru dreptul/drepturile fundamentale în discuție; în caz afirmativ, (5) dacă ingerința este proporțională cu scopul legitim urmărit.

satisfacerii cerințelor juste ale moralei, ordinii publice și bunăstării generale, într-o societate democratică.

Pactul Internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale², în art. 4, art. 5 alin. (2), art. 8 alin. (2), prevede posibilitatea restrângerilor și derogărilor de la drepturile pe care le cuprinde: Nu se poate admite nicio restricție sau derogare de la drepturile fundamentale ale omului, recunoscute sau în vigoare în orice țară în virtutea unor legi, convenții, regulamente sau cutume, sub pretextul că prezentul Pact nu recunoaște aceste drepturi sau le recunoaște într-o măsură mai mică.

Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice, în art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (2), art. 12 alin. (3), art. 18-19, art. 21, art. 22 alin. (2), prevede posibilitatea restrângerilor și derogărilor de la drepturile pe care le cuprinde: Drepturile nu pot face obiectul unor restricții decât dacă acestea sunt prevăzute prin lege, necesare pentru a ocroti securitatea națională, ordinea publică, sănătatea și moralitatea publică sau drepturile și libertățile altora și sunt compatibile cu celelalte drepturi recunoscute în prezentul Pact.

Convenția Europeană a Drepturilor Omului³, în art. 9 alin. (2), art. 10 alin. (2), art. 11 alin. (2) și art. 2 din Protocolul nr. 4 la CEDO, stabilește posibilitatea restrângerii drepturilor: Exercițarea dreptului nu poate face obiectul altor restrângeri decât acelea care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, siguranța publică, menținerea ordinii publice, prevenirea faptelor penale, protecția sănătății sau a moralei, ori pentru protejarea drepturilor și libertăților altora.

Așadar, potrivit actelor internaționale, restrângerile și derogările sunt admisibile dacă: a) sunt necesare într-o societate democratică și sunt prevăzute expres de lege; b) se impun pentru a proteja securitatea națională, ordinea, sănătatea sau moralitatea publică, drepturile și libertățile celorlalți; c) sunt stabilite exclusiv în vederea favorizării binelui general într-o societate democratică; d) sunt impuse pentru membrii forțelor armate și poliției.

Prin prevederile alin. (1) al art. 54, legiuitorul constituant a statuat că în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. Această normă constituțională protejează dreptul în substanța sa și prescrie fără echivoc că, odată declarat în Constituție, dreptul nu mai poate fi suspendat sau anulat.

De fapt, norma constituțională consacră un principiu potrivit căruia un drept constituțional obținut nu mai poate fi suprimat sau diminuat prin legi organice sau alte acte normative.

Norma constituțională admite restrângerea exercițiului drepturilor și libertăților fundamentale în următoarele condiții: 1. Ingerința trebuie să fie prevăzută de lege. Deoarece nu se precizează prin ce fel de lege, dispoziția constituțională trebuie interpretată

astfel: a) restrângerea exercițiului unui drept prevăzut expres și clar de Constituție sau al unui drept stabilit prin lege organică se efectuează prin lege organică; b) restrângerea unui drept stabilit de o lege ordinară se efectuează prin lege organică sau ordinară.

Ingerința corespunde normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional. În acest sens, restricția trebuie să fie compatibilă cu reglementările celor mai importante instrumente universale în domeniul protecției drepturilor omului, cum sunt: Declarația Universală a Drepturilor Omului, Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice și Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Ingerința constituie o măsură necesară într-o societate democratică. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, termenul necesar implică existența unei nevoi sociale imperioase. Întrucât statele au îndatorirea de a garanta respectarea drepturilor și libertăților, acestora li se recunoaște și o anumită marjă de apreciere, fie că este vorba despre legislatorul național, fie de alte organe ale statului, inclusiv de instanțele judecătorești, chemate să interpreteze și să aplice prevederile legislației în vigoare.

Ingerința trebuie să fie proporțională scopului urmărit. Luând în considerație faptul că natura restrângerii este criteriul după care se apreciază proporționalitatea acesteia, este importantă ideea că restrângerea trebuie să se facă în favoarea interesului general, adică să existe circumstanțe în care restrângerea nu ar afecta interesul general, ci i-ar aduce beneficii.

Restrângerea se impune în scopul protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, adică a drepturilor și libertăților celorlalți membri ai colectivității umane. Este expresia regulii conform căreia niciun drept nu trebuie să fie exercitat astfel încât să lezeze în mod nejustificat un drept sau interes legal aparținând altor persoane.

Alin. (4) al art. 54 precizează că restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății. În acest fel, la condițiile și cazurile când poate fi restrâns exercițiul unor drepturi, se mai adaugă necesitatea respectării a încă două principii: cel al proporționalității și cel al neafectării substanței dreptului.

1. Principiul proporționalității presupune că orice restrângere trebuie stabilită și aplicată numai în scopul pentru care a fost prevăzută și în limitele strict necesare în funcție de situația care o justifică. Dacă nu există dispoziții legale care să determine limitele proporționalității, problema se soluționează pornind de la situațiile și circumstanțele concrete (de fapt), care trebuie verificate și apreciate de către autoritatea (instanța) în fața căreia se invocă neproporționalitatea (spre exemplu, nu va putea fi restrâns exercițiul dreptului la viața intimă și privată pe motivul că cei care îl exercită completează împotriva siguranței naționale). În legătură cu principiul proporționalității, este semnificativă ideea că restrângerea trebuie să se facă în vederea favorizării interesului general.

2. Principiul neafectării substanței dreptului. Dacă exercițiul dreptului este doar restrâns, în afara limitelor respective exercițiul este liber, prin urmare, substanța dreptului rămâne neatinsă. Pe de altă parte, acest principiu interzice pierderea unor drepturi dobândite anterior și reconsiderarea beneficiului produs prin dobândirea lor, deoarece un drept dobândit este întotdeauna rezultatul direct al unor factori obiectivi, iar pierderea sau reconsiderarea lui trebuie să aibă suporturi obiective și legale, explicite.

Privită din perspectiva corespunderii articolului 109 din Constituție. Principiile administrației publice locale constituie idei generate de natura administrației publice locale, care stau la baza organizării și funcționării organelor formate în cadrul acesteia. Principiile administrației publice locale reflectă tendințele de dezvoltare ale puterii locale în conformitate cu regimul democratic de guvernare a țării. Analiza principiilor constituționale ne oferă posibilitatea să înțelegem mai clar modul de activitate al administrației publice locale.

Principiul eligibilității mai vine să desemneze și forma prin care cetățenii au acces la funcțiile publice, reieșind din dreptul persoanei la administrare, prevăzut de art. 39 din Constituție. Astfel, cetățenii participă nemijlocit sau prin reprezentanții săi la administrarea treburilor publice. Participarea directă la administrare presupune activitatea persoanei într-o funcție publică, precum și participarea cetățenilor la luarea unor decizii prin intermediul referendumului. Participarea locuitorilor unităților administrativ-teritoriale prin reprezentare la administrarea treburilor publice locale constituie substanța democrației reprezentative locale.

Inserarea principiului eligibilității în textul art. 109 din Constituție reprezintă o garanție constituțională a realizării acestui principiu, spre deosebire de constituțiile altor țări, care nu conțin în mod expres principiul eligibilității autorităților administrației publice locale. Codul electoral și Legea privind administrația publică locală completează și detaliază acest principiu, conferindu-i astfel aplicabilitate practică.

Ceea ce caracterizează autoritățile publice locale este tocmai criteriul eligibilității. Acest criteriu presupune alegerea lor pe principii democratice, nesupunerea față de organele puterii centrale de stat, răspunderea lor în fața alegătorilor. Anume acest principiu conferă democrației locale dimensiune și sens, semnificând trecerea societății la o treaptă calitativ nouă, care corespunde exigențelor unui stat de drept.

Comisia de la Veneția, în Raportul (CDL-AD(2013)001), a subliniat că: „95. [...] Articolul 7 (din Convenție) nu impune o previzibilitate absolută, iar interpretarea judiciară este uneori inevitabilă. Însă un anumit nivel de claritate juridică este necesară, încât dispozițiile penale care folosesc astfel de formulări, precum, de exemplu, „încălcarea statului de drept” sau „încălcarea democrației”, cu ușurință pot fi considerate ca încălcând Convenția.”

În jurisprudența sa, Curtea a menționat că exigența previzibilității este îndeplinită atunci când justițiabilul poate cunoaște, din chiar textul normei juridice pertinente, iar la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe sau cu ajutorul unor juriști profesioniști, care sunt acțiunile și omisiunile ce-i pot angaja răspunderea penală și care este pedeapsa care îi poate fi aplicată, în cazul încălcării unei norme (HCC nr. 12 din 14 mai 2018, § 40).

În acest caz, semnificația termenului contestat poate fi dedus nu doar cu ajutorul consultanței juridice de specialitate, ci și din sensul obișnuit al acestuia (a se vedea *Moiseyev v. Rusia*, 9 octombrie 2008, § 241; *Berardi și Mularoni v. San Marino*, 10 ianuarie 2019, § 54).

Astfel, considerăm oportună desfășurarea criticii de neconstituționalitate pornind de la **prevederile art.20 din Constituție**, care reprezintă blocul fondator al sistemului democratic, în care orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă în cazul lezării drepturilor sale.

Textul art. 20 indică în mod direct existența unei **obligații active a statului de a asigura dreptul la satisfacție efectivă în justiție**. Termenul „efectivă“ este cheia elaborării cadrului obligațiilor statului.

Dispoziția care garantează accesul liber la justiție și asigură, în același timp, unitatea reglementărilor constituționale și legislative pe întreg teritoriul țării este cuprinsă în alin. (2) al articolului analizat și prevede că nicio lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Curtea Constituțională menționează că principiul accesului liber la justiție urmează a fi privit nu doar ca o garanție fundamentală pentru exercitarea efectivă a drepturilor și libertăților persoanei, **ci și ca o normă imperativă chemată să dea sens noțiunii de „stat de drept”**. Or, conform art.1 alin.(3) din Constituție, Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.

În Hotărârea nr.4/2018, Curtea reține că principiul legalității – componentă a statului de drept – **îl obligă pe legislator să reglementeze în mod clar competența instanței de judecată și a organelor administrative de a examina cauzele contravenționale**.

În acest sens, Curtea menționează că **legea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, pentru a oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului**.

Complementar, **principiul securității juridice** presupune că cetățenii trebuie protejați „contra unui pericol care vine chiar din partea dreptului, contra unei insecurități

pe care a creat-o dreptul sau pe care acesta riscă s-o creeze“. Acest principiu a fost consacrat și a cunoscut o continuă îmbogățire în dreptul european, atât la nivel general comunitar, cât și în materia protecției drepturilor omului.

De asemenea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat în jurisprudența sa, de exemplu în cauza *Marcks împotriva Belgiei*, 1979 importanța respectării principiului securității juridice, considerat ca fiind în mod necesar inerent atât dreptului Convenției, cât și dreptului comunitar.⁵ În jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, acest principiu este consacrat în mod explicit în legătură cu unul dintre drepturile fundamentale reglementate de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, respectiv dreptul la un proces echitabil.

În cauza *Viașu împotriva României*, 2008, aceeași Curte, referindu-se la o serie de alte cauze împotriva României (*Străin și alții*, *Păduraru*, *Porțeanu*, *Radu*), a constatat din nou lipsa de coerență și de previzibilitate a legislației române, materia examinată fiind cea care privește retrocedările de imobile. Curtea a reținut cu acel prilej că dificultățile de ordin organizatoric ale autorităților competente în implementarea măsurilor privind retrocedările de imobile [așadar problemele determinate de aplicarea legii] sunt consecința modificărilor repetate pe cale legislativă a mecanismului de restituire, remarcând faptul că aceste modificări „au creat un climat de incertitudine juridică“. Această incertitudine a fost denunțată de diferite instanțe judecătorești române care au încercat, fără un succes durabil, să elimine „echivocul situațiilor juridice incerte“. Remarcând, în aceeași cauză, existența a zeci de hotărâri care au dus la constatarea încălcării art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenție, precum și a peste o sută de cereri similare aflate pe rolul Curții, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a calificat problema care a determinat insecuritatea juridică ca având „caracter sistemic“, fiind generată de o „imperfecțiune“ în ordinea juridică internă și o „disfuncționalitate a legislației române“.

În ceea ce privește *incidența art. 54 al Constituției*, subliniem că respectiva normă statuează expres faptul că **nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.**

Or, o ingerință în spectrul drepturilor omului urmează a fi justificată de anumite argumente: ingerința corespunde normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, ingerința constituie o măsură necesară într-o societate democratică, ingerința trebuie să fie proporțională scopului urmărit etc., argumente care nu pot fi identificate în raport cu legea examinată.

Potrivit actelor internaționale, restrângerile și derogările sunt admisibile dacă: a) sunt necesare într-o societate democratică și sunt prevăzute expres de lege; b) se impun pentru a proteja securitatea națională, ordinea, sănătatea sau morala publică, drepturile și

libertățile celorlalți; c) sunt stabilite exclusiv în vederea favorizării binelui general într-o societate democratică; d) sunt impuse pentru membrii forțelor armate și poliției.

Drepturile și libertățile trebuie exercitate în cadrul unor coordonate juridice, la care se adaugă cele morale, politice, profesionale, filozofice etc.

În plus, însuși conceptul de libertate ține de respectarea drepturilor și libertăților individuale, inclusiv a celor care se exercită în grup, și ale altor persoane. Posibilitatea juridică a stabilirii unor limitări răspunde nevoii de a asigura securitatea juridică a drepturilor și libertăților celorlalți, în perspectiva realizării intereselor lor individuale, naționale, de grup, a binelui public.

Nu în ultimul rând, norma criticată contravine unui șir de acte fundamentale în materia drepturilor omului: *Declarația Universală a Drepturilor Omului*, *Pactul Internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale*, *Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice*, *Convenția Europeană a Drepturilor Omului*. Actele enumerate prevăd expres condițiile în care este admisă restrângerea drepturilor omului.

În ceea ce privește alte criterii, și anume dacă: Ingerința corespunde normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional. În acest sens, restricția trebuie să fie compatibilă cu reglementările celor mai importante instrumente universale în domeniul protecției drepturilor omului, cum sunt: *Declarația Universală a Drepturilor Omului*, *Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice* și *Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale*.

Ingerința constituie o măsură necesară într-o societate democratică. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, termenul necesar implică existența unei nevoi sociale imperioase. Întrucât statele au îndatorirea de a garanta respectarea drepturilor și libertăților, acestora li se recunoaște și o anumită marjă de apreciere, fie că este vorba despre legislatorul național, fie de alte organe ale statului, inclusiv de instanțele judecătorești, chemate să interpreteze și să aplice prevederile legislației în vigoare.

Ingerința trebuie să fie proporțională scopului urmărit. Luând în considerație faptul că natura restrângerii este criteriul după care se apreciază proporționalitatea acesteia, este importantă ideea că restrângerea trebuie să se facă în favoarea interesului general, adică să existe circumstanțe în care restrângerea nu ar afecta interesul general, ci să-l aducă la beneficii.

Or, sintagma criticată nu corespunde acestor trei criterii motiv pentru care afectează prevederile art.54 din Constituție.

Cu referire la *incidența articolului 23 din Constituție*, subliniem faptul că potrivit art.1 alin.(3) din Constituție, Republica Moldova este un stat de drept și democratic, iar în

jurisprudența sa constantă Curtea Constituțională reiterează importanța principiului statului de drept pentru o societate democratică.

Or, norma contestată conține prevederi contrare tehnicii legislative, contrare condițiilor de calitate a legii, motiv pentru care contravin art.32 din Constituție.

CtEDO a reamintit că preeminența dreptului presupune, *inter alia*, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de către Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, § 41).

Curtea Europeană a subliniat în jurisprudența sa că expresia „prevăzută de lege” presupune, între altele, ca legea să întrunească standardul calității, i.e. ca aceasta să fie **accesibilă și previzibilă** (*Rohlena v. Cehia [MC]*, 27 ianuarie 2015, § 50; *Vasiliauskas v. Lituania [MC]*, 20 octombrie 2015, § 154; *Koprivnikar v. Slovenia*, 24 ianuarie 2017, § 48).

De altfel, Curtea Constituțională notează că și articolul 23 alin.(2) din Constituție implică adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile.

Curtea Europeană a menționat că, deși certitudinea este dezirabilă, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă (*Del Rio Prada v. Spania [MC]*, 21 octombrie 2013, §§ 92, 93). Nevoia de a evita rigiditatea excesivă și de a ține pasul cu circumstanțele în schimbare presupune exprimarea unor legi în termeni care sunt, într-o mai mare sau mai mică măsură, vagi, iar interpretarea și aplicarea unor asemenea reglementări depinde de practică (*Kokkinakis v. Grecia*, 25 mai 1993, § 40). Pe de altă parte, utilizarea unor concepte și a unor criterii prea vagi în interpretarea unei prevederi legislative conduce la incompatibilitatea acesteia cu exigențele clarității și previzibilității, în privința efectelor sale (*Liivik v. Estonia*, 25 iunie 2009, §§ 96–104).

De asemenea, pentru ca legea să îndeplinească cerința previzibilității, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit (*Sissanis v. România*, 25 ianuarie 2007, § 66). O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (*HCC nr.28 din 23 noiembrie 2015*).

Curtea Constituțională a reținut constant că principiul legalității și al certitudinii juridice este esențial pentru garantarea încrederii în statul de drept și constituie protecție împotriva arbitrarului. Or, asigurarea respectivelor principii obligă statul să legezeze într-o manieră clară și previzibilă normele de drept adoptate.

Așa dar, adoptarea de către legiuitor a actelor legislative accesibile, previzibile și clare se impune prin pisma art.23 alin. (2) din Legea supremă.

În Hotărârea Curții Constituționale nr. 26 din 23 noiembrie 2010, a fost statuat că pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – **norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite.**

În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, **norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art.23 din Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile.**

Necesitatea examinării calității legii de către autoritățile publice ale Republicii Moldova a fost evidențiată și în jurisprudența CtEDO pe mai multe cauze (*Busuioc v. Moldova, Guțu v. Moldova*).

Astfel, în cauza *Guțu v. Moldova*, (*Guțu v. Moldova nr.20289/02, 7 iunie 2007*): „...expresia „prevăzută de lege” nu presupune doar corespunderea cu legislația națională, dar, de asemenea, se referă la calitatea acelei legislații (*a se vedea Halford v. the United Kingdom, Reports 1997-III, p.1017, §49*).

În Hotărârea Curții Constituționale nr. 26 din 27 septembrie 2016, a fost statuat cu titlu de principiu că la elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. Astfel, pentru a exclude orice echivoc, textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure.

De asemenea, **textul legislativ trebuie să corespundă principiului unității materiei legislative sau corelației între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adapta comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile.**

Respectiva velenie juridică s-a realizat prin fentarea Constituției pe dimensiunea egalității în drepturi și a calității legii, precum și cu ignorarea regulilor tehnicii legislative, fapt care afectează principiul legalității.

Noțiunea de „lege” poate cuprinde surse de drept ca legislația primară ori delegată a unui stat, precum și hotărârile judecătorești (*Kafkaris v. Cipru, hotărârea Marii Camere din 12 februarie 2008, §§ 118-121*). Ea nu include „practicile statale” neconforme cu dreptul scris al statelor ori cu hotărârile judecătorești și cu obligațiile internaționale ale statelor în materie de drepturi ale omului (*Streletz, Kessler și Krenz v. Germania, hotărârea Marii Camere din 22 martie 2001, § 91*).

Pentru a se stabili caracterul de „lege” în înțelesul Convenției și al Constituției, al unei norme de drept, trebuie efectuat un test al „suficienței” acesteia pentru a se verifica

dacă norma de drept este accesibilă, clară, previzibilă și dacă oferă garanții împotriva abuzurilor.

Condiția accesibilității impune ca textele de lege să poată fi accesate de către reclamant (*Silver și alții v. Regatul Unit, hotărârea din 25 martie 1983, §§ 87-88*). Dacă se invocă texte sau reguli care suplimentează limbajul vast al unei norme primare și publice, atunci și acestea trebuie să poată fi accesate de către reclamant.

Condiția preciziei suficiente sau a previzibilității presupune **existența unor norme de drept detaliate în privința subiectului tratat** (*Kruslin v. Franța, hotărârea din 24 aprilie 1990, § 27*). Ea impune o analiză mai riguroasă a normei de drept. Curtea Europeană a statuat că nivelul de precizie al legislației interne „depinde într-o măsură considerabilă de conținutul actului normativ avut în vedere, domeniul pe care este menit să-l acopere, numărul și statutul celor cărora le este adresat” (*Chorherr v. Austria, hotărârea din 25 august 1993, § 25*).

Testul preciziei legii impune ca **în situațiile în care legea conferă o anumită marjă de discreție, ea să indice cu suficientă claritate limitele acesteia** (*Silver și alții v. Regatul Unit* (§ 80)).

În cauza *Al-Nashif v. Bulgaria* (hotărârea din 20 iunie 2002, §§ 119-123) – un caz care a vizat expulzarea unei persoane din motive de securitate națională –, Curtea Europeană a statuat că „**legea trebuie să indice cu suficientă claritate marja de discreție care este conferită autorităților competente și maniera exercitării acesteia, având în vedere scopul legitim al măsurii în cauză, pentru a acorda persoanelor protecția adecvată împotriva ingerințelor arbitrare**”.

În concluzie: aplicarea sancțiunii sub forma „privarea de dreptul de a deține o anumită funcție sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an”, dar mai exact atunci când ea depășește termenul de 5 luni, atrage după sine încetarea înainte de termen a mandatului de ales local. Or, această decizie este la latitudinea agentului constator, care ar putea acționa subiectiv. În aceste condiții considerăm că pentru a fi conformă condițiilor de constituționalitate, sancțiunea în partea ce privește aleșii locali urmează a fi plafonată la termenul maxim de 5 luni. Astfel, în calitate de soluție pentru asigurarea constituționalității normei, considerăm înaintarea unei Adrese legiuitorului în vederea ajustării sancțiunii în ceea ce privește aleșii locali.

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)⁷

Nu se anexează.

⁷ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va enumera documentele relevante (extrasul cu prevederile normative contestate, alte hotărâri sau decizii ale Curții Constituționale cu un obiect similar, alte hotărâri sau decizii cu obiect similar pronunțate de alte curți constituționale, jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, studii de drept comparat), pe care le va anexa.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării⁸

Declarăm pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Urmare celor expuse, în conformitate cu prevederile art.1, 4, 5, 8, 23, 28, 38, 54, 109 și 112 din Constituția Republicii Moldova, **Solicităm Înaltei Curți:**

1. Admiterea spre examinare a prezentei sesizări;
2. Exercițarea controlului constituționalității și declararea drept neconstituțională a textului „pe un termen de la 3 luni la un an” din textul art. 313 Cod Contravențional al Republicii Moldova.

Cu respect,

Bolboceanu Ana, avocat

/în interesele Comarov Alexandr/

⁸ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va declara pe propria sa onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, semnând la final.

Dosarul nr. 4-955/2023
Nr. 4-23042690-12-4-23032023

33

Încheiere

08 noiembrie 2023
Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani

mun. Chișinău

Instanța compusă din:

Președintele ședinței

Garabagiu Valentina

Grefier

Chintea Oxana

Cu participarea:

Avocatului persoanei în a cărei privință a fost pornit proces contravențional

Bolboceanu Ana

Agentului constatator

Anton Sochircă

În lipsa:

Persoanei în a cărei privință a fost pornit proces contravențional

Comarov Alexandr

examinând în ședință de judecată publică cererea avocatului Bolboceanu Ana, care acționează în interesele persoanei în a cărei privință a fost pornit proces contravențional-Comarov Alexandr, în baza mandatului avocațional cu seria și nr. MA 1635743 din 06.03.2023, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a sancțiunii prevăzută de art.313 Cod contravențional care prevede o pedeapsă „*amendă de la 30 la 90 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a deține o anumită funcție sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an*”, în cadrul cauzei contravenționale privind învinuirea lui Comarov Alexandr în comiterea contravenției prevăzute de art.313 din Codul Contravențional,

instanța de judecată, -

a constatat:

În procedura judecătorului Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani), Garabagiu Valentina, se află în examinare cauza contravențională de învinuirea lui Comarov Alexandr, în comiterea contravenției prevăzute de art.313 din Codul Contravenționa.

În cadrul ședinței de judecată, avocatul Bolboceanu Ana a prezentat cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a sancțiunii prevăzută de art.313 Cod contravențional care prevede o pedeapsă „*amendă de la 30 la 90 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a deține o anumită funcție sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an*”, în cadrul cauzei contravenționale privind învinuirea lui Comarov Alexandr în comiterea contravenției prevăzute de art.313 din Codul Contravențional.

În ședința de judecată avocatul Bolboceanu Ana a susținut cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe motivele de fapt și de drept invocate în aceasta.

În ședința de judecată reprezentantul agentului constatator, Sochircă Anton a lăsat la discreția instanței de judecată soluționarea prezentei cereri de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

Studiind materialele dosarului contravențional, instanța de judecată consideră a admite cererea lui Bolboceanu Ana privind sesizarea Curtea Constituțională pentru a supune controlului constituționalității a conținutului sintagmei „*amendă de la 30 la 90 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a deține o anumită funcție sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an*” din prevederile articolului 313 Cod contravențional, din următoarele considerente:

În conformitate cu dispoziția art.7 alin.(3)-(3⁴) Cod de procedură penală, „Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine

prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei nu se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională.”

Potrivit art. 135 alin.(1) lit.a), g) din Constituția RM, „Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte și rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție.

Totodată aceleași prevederi se regăsesc și în art.4 alin.(1) lit.a), g) al Legii cu privire la Curtea Constituțională nr.317 din data de 13.12.1994 și în art. 4 alin.(1) lit. a) și g) din Codul Jurisdicției constituționale.

La fel, instanța de judecată notează că în temeiul Hotărârii Curții Constituționale din 09.02.2016, s-a statuat că în sensul articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) coroborat cu articolele 20,115,116 și 134 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;
- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;
- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

Mai mult decât atât, prin aceeași hotărâre, Curtea Constituțională, a relevat că, judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

După această proiectare a cadrului normativ de referință, în speță, instanța de judecată reține că, sunt întrunite condițiile indicate în Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din data de 09 februarie 2016.

În acest context, notăm că în speță, instanța de judecată consideră oportună verificarea constituționalității conținutului sintagmei din cuprinsul textului de la art.313 Cod contravențional privind pedeapsa prevăzută de „*amendă de la 30 la 90 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a deține o anumită funcție sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an*” prevederilor articolului 313 Cod contravențional, sub aspectul corespunderii cu prevederile art.art.1 alin.3, 7, 8, 16 alin.2, 20, 23 alin.2, 43 alin.1, 46, 54 alin.1 din Constituția Republicii Moldova.

Având în vedere faptul că obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin.1 lit.a din Constituție, excepția este ridicată de către una dintre părțile la proces, prevederile

legale contestate urmează a fi aplicate la soluționarea în fond a cauzei, iar la moment o altă hotărâre a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate nu există.

Din aceste considerente, ținând cont că normele solicitate a fi supuse controlului de constituționalitate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei dedusă judecătii, având în vedere că judecătorul nu trebuie să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normei contestate, instanța urmează să admită solicitarea avocatului privind sesizarea Curții Constituționale în vederea ridicării excepției de neconstituționalitate a prevederilor articolului 313 Cod contravențional, sub aspectul corespunderii cu prevederile art.art.7,8,16 alin.2, 46, 54 alin.1 din Constituția Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 7, 341-342, Cod de Procedură Penală al Republicii Moldova, instanța de judecată,

dispune:

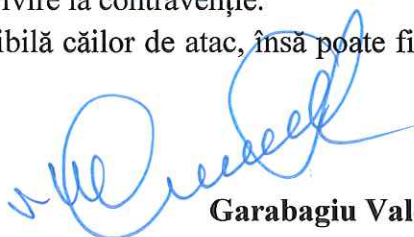
Se admite cererea avocatului Bolboceanu Ana, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în cadrul examinării cauzei contravenționale privind învinuirea lui Comarov Alexandr în comiterea contravenției prevăzute de art. 313 Cod contravenționale.

Se ridică excepția de neconstituționalitate pentru controlul constituționalității conținutului sintagmei din cuprinsul textului de la art.313 Cod contravențional privind pedeapsa prevăzută de „amendă de la 30 la 90 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a deține o anumită funcție sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an” .

Se remite în adresa Curții Constituționale prezenta încheiere, sesizarea lui Bolboceanu Ana, precum și copia proceselor-verbale cu privire la contravenție.

Încheierea separat nu este susceptibilă căilor de atac, însă poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

Președintele ședinței,
Judecător

Garabagiu Valentina